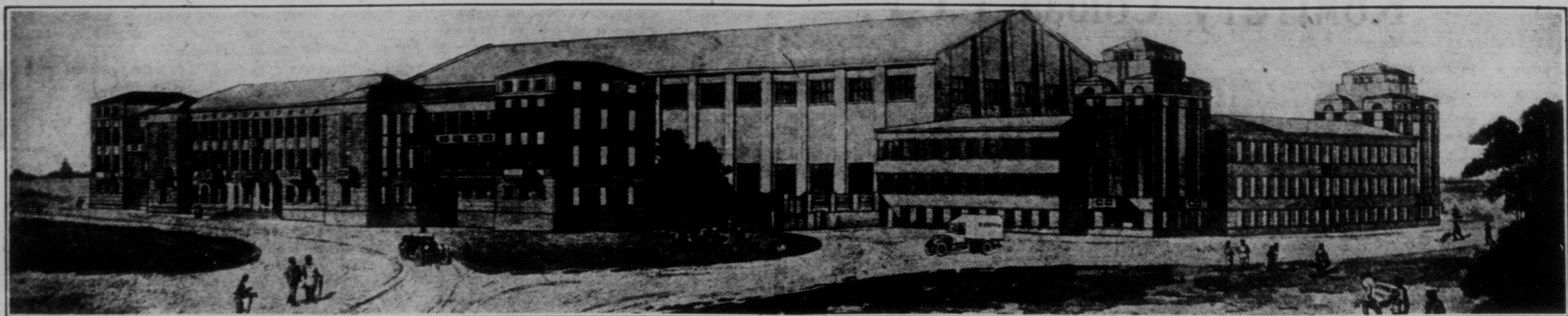

Радянська кіноматографія до 10-их роковин жовтня

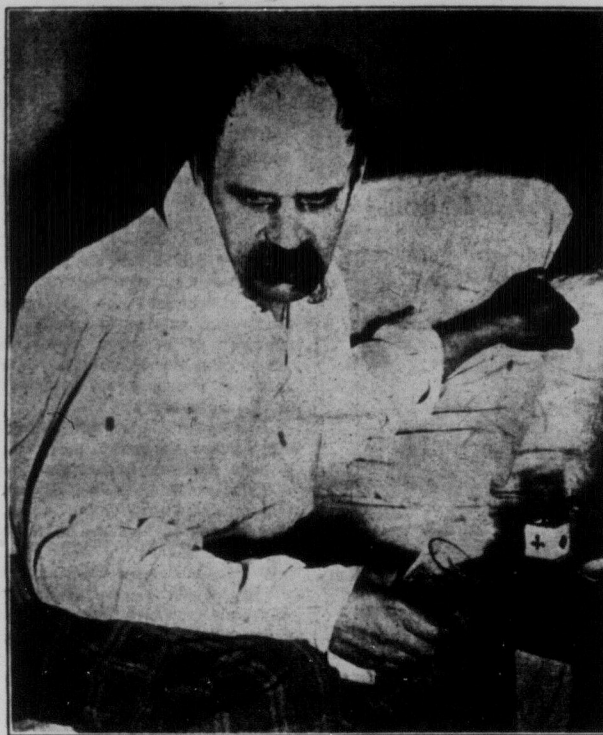

"УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛІВУД"! БУДОВА ВЕЛИЧЕЗНОЇ КІНО-ФАБРИКИ В КИЇВІ, ЯКА НЕВДОЗІ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ І ПРИСТУПАЄ ДО ПРАЦІ.

РОЗВИТОК РАДЯНСЬКОЇ КІНОМАТОГРАФІЇ ЗА ОСТАННІЙ ЧАС.

Кіноматографія, або як її тут називають "мунінг пікчерс", побіч величезного театрального видавництва чимраз більше починає відігравати культурно-освітню роль, а це й не менше політичну. Кіноматографія чимраз більше зживається з галузю громадської діяльності. Про кіноматографію, як засіб агітації й пропаганди та міжнародної інформації говорять тепер у всіх урядових кабінетах, міністерських офісах, навіть в салях засідань Ліги Націй. Папа римський, для підтримання духа вірності серед своєї "пастви", також вживає кіноматографію.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО ПЕРЕД СМЕРТЮ.

Це образок з фільму "Тарас Шевченко". Роллю Т. Шевченка виконує артист Бучма.

Однак найбільше розвинена кіноматографія в галузі театральній. Але що театр також служить тій класі, яка панує в даній країні, то в буржуазних країнах кіноматографія є тепер величезним засобом в руках буржуазії для поширення своїх ідей і вловлювання своїх душ в умі суспільства.

Найбільше розвинена кіноматографія в Злучених Державах. Злучені Держави виробляють більше кіно-фільмів, як всі інші країни разом узяті. Американська кіноматографія має колосальний внутрішній ринок, а одночасно вона поставила свої фільми цілому світові. Недавно померший в Нью-Йорку

буде так само багато театрів, як зараз є в Злучених Державах. Можливо Росія тоді розвине свою продукцію, але до цього ще далеко.

Ми не будемо тут сперечатися з Леном чи довго, або коротко візьмемо часу, щоб радянська кіноматографія розвинулася до рівня американської, але мусимо признати йому рацію, що він правильно оцінив, що крім величезного ринку для американських картин — Радянський Союз розвине свою сильну кіноматографію.

Розмір газетної статті не дає нам можливості дати докладний огляд розвитку радянської кіноматографії за останніх кількох років, але скажемо, що він

перебіг далеко пророкуванню Маркуса Лева.

Перш всего нема надії, щоб радянський ринок був величезним для американського кіно-виробництва. Не тому, що він не-величезний, але тому, що свита американської кіно-продукції не для радянського ринку шита. Якщо радянський ринок дійсно задовольняє свої вимоги великим відсотком фільмів американського чи німецького виробництва, що замість розширяти для нього свої двері — він їх звужує, збільшуючи свою власну продукцію.

Візьмем за приклад Радянську Україну. На Радянській Україні було у відсотках:

Закорд. фільмів	Рад.
В 1924 р.	88 12
В 1925 р.	84 16
В 1926 р.	72 28
В 1927 р.	66 34

На Україні дуже швидко зростає кіноматографічна продукція. ВУФКУ (Всеукраїнське Фотокіно Управління), що виробляє й заводить цілою кіноматографією на Україні, є не величезною в Радянському Союзі фірмою. Більшою від неї є тільки російське Совкіно.

Поки що ВУФКУ має дві кіно-фабрики, в яких виробляє фільми: власну в Одесі, а другу, рентовану в Ялті, на Кримі. Однак саме тепер будується в Києві величезна кіностудія, показана в горі на образку, яку навіть за кордоном називають "Український Голівуд". Вся фабрика буде закінчена в 1928 році й пущена в рух. Ця одна київська кіно-фабрика буде виробляти й випускати до 50 картин на рік, а це ще більше змінить цифри на некористь закордонних фірм.

Радянська кіноматографія розвивається тепер повним ходом. Розуміється, ще далеко до того, щоб вона дорівнювала американській й ми певні, що вона не нехтує їй дорівняє, але американські й взагалі закордонні фільми, з ворожим для працюючих ідеологічним змістом, вона випре із свого ринку. Уже в останніх часах на Україні фільми радянського виробу сягають 60 процент.

Але ж бо радянські фільми пробивають собі шлях і за кордон. В багатьох великих містах Європи показуються вже великі радянські фільми, головні в Німеччині, Австрії, Бельгії, Франції, Чехословаччині. "Броненосець Потьомкін", "Мати" за повістю Горького й багато інших вже облетіли тисячі європейських кінотеатрів. Останніми часами ВУФКУ почало випускати й свої фільми за кордон. Розуміється, що при найкращо-

му своему розвитку радянська фільма Європи не завоює вже просто хоч би тому, що вона ідеологічно ворожа буржуазії й буржуазія її не допустить. Але, як каже "Кіно", журнал української кіноматографії, не-далеко вже той час, коли само ВУФКУ вироблятиме по 100 картин на рік і обслуговуватиме Україну головним чином власними картинками.

Яка-ж різниця між радянською фільмою, а американською чи буржуазно-європейською? Різниця перш всего

в трудовим українським народом польська шляхта та такі власні отамани (історична фільма "Тарас Трисяло"); воно показує панцирні часи (фільма "Микола Джеря"). Радянська фільма показує революцію 1905 року ("Броненосець Потьомкін"); військове повстання 14 грудня 1825 року (фільма "Декабристи"); боротьбу з польською шляхтою в 1920 році (фільма "П.К.П." — П'ясухський Купів Петлюра); радянська фільма показує навіть революційний повстання робітнич-

Радянському Союзі, а на Україні зокрема, поступає дуже швидким темпом.

Радянське кіно не працює по одному встановленому шаблону. Воно, як величезний культурно-освітній, виховувачий, політично-пропагандовий і організаційний чинник — старастся задовольнити всі шари радянського громадянства. Воно поділяється на такі головні галузі: на першу, комерційну. У всіх містах України є кіно-театри, що працюють виключно з комерційною метою. Це є економічний засіб, на якому розвивається кіно. Комерційні кіно-театри оплачують виробництво й дають йому доходи, сприяють дальшому розвитку.

Друга галузь — клубна, культурно-освітня. Для цієї

галузі виробляють спеціальні картини, які за дуже дешевою ціною, а часто й безплатно обслуговують працюючі маси міста (робітничі клуби, школи і т. ін.).

Третя галузь — селянська. Для неї є фільми, що надаються спеціально для селян і вони демонструються з культурно-освітньою метою по селах в селянських будинках і театрах.

Взагалі радянське кіно, яке тепер дуже гарно зростає й передує яким є світлі майбутні — відіграє в житті трудящих радянської країни величезну роль не тільки як театральне видовище, як розрада, але як величезний культурно-освітній, пропагандовий і організаційний чинник.

В.Слінець.

З ФІЛЬМІ "ЖОВТЕНЬ".

Робітник з Новоросійська, Никандр, так подібний до Леніна, що у фільмі "Жовтень" грає роллю Леніна майже не характеризований. Це його справжня фотографія.

та, що радянське кіно поставлено на службу трудящим масам так само, як все інше в Радянському Союзі. Воно має своє місце в такому світі, в якому воно дійсно було й є, висножуючи його з класового боку. Воно показує, як гнітили панівні класи та царські поспіаки працюючий народ (фільма "Тарас Шевченко"), як за часів Запорозької Січі згинули над

цтва за кордоном (фільма "Гамбург"). Та тут всего не перерахувати. Тепер на Україні закінчено знімки фільми "Борислав сміється", а почато знімати "Захар Беркут" — обидві інсцензовані за повістями Івана Франка. Почато також знімати фільм з останньої революційної боротьби українського народу Західної України за визволення з польсько-лихтарського ярма.

До 10-их роковин Жовтня ВУФКУ виготовило спеціальні кіно-фільми: "Українська Соціалістична Радянська Республіка" й "Цемент", як також фільм п. н. "Одиначий", в якій змальовано огляд розвитку народного господарства України.

Російська кіноматографія приготувала до 10-их роковин дві великі фільми: "Жовтень" і "Десять днів, що потрясли світ", за описом Жовтневого перевороту Джана Ріда.

ВУФКУ до 10-их роковин Жовтня встановило на селах України 1000 статків кіно-театрів. Серед селян є дуже великий попит на кіно-фільми, але поступ затримується браком електрики на селах. Дальша кінофікація села тісно зв'язана з електрофікацією, яка в

ДНІПРЕЛЬСТАН.

(Завтірше.)

Ціте червона Україна.
Де хвиля в беріг б'є дзвінка,
там, де Дніпро греміть і лине
уже поставила турбіни
міцна робочого рука.

Пороги, вежі мурі, брами...
І от, над шумами ріки
спокійні велетні дінамо,
де золотими дугами
біжать за склою маховиком.

Колес і кроків біганина...
Хто дав рогон? Якої титани?
Шаленим током Україну
непереможно і невпинно
жене в Комуни Дніпрельстан.

І день, і днів, і даль, і рини,
бальорний крок, бальорний спів...
Шумлять міста... А десь над ними
у небі арками легкими
цітє мереживо мостів.

Немов пожежа на небокрай,
од нього в барвах далама.
То нещадливо, без краю
Україна домнами ковтає
моря огнєві чавуна.

Кому фантазія і сні ці
в потоці марин і горін?..
Нещадно струни, залізничі
у блеску райдужному криці
біжать у мряну далечину.

О, багряниті, хмар овали!
В руках у нас стихії гать.
Гулять доти над полем чалим,
і там, де банди панували,
електропотяги летять.

Вагони рулять повітря груді,
через мости і ланами мчать.
А за вікном трудящі люди
про те, що є, і те, що буде,
поміж собою гомонять.

У місті сивого юрбою
робітники на працю йдуть.
Кричать гудки, мов сурми бою,
і трактор тяжкою колодою
у поле чорну ріже путь.

Там, де соша привітно лине
в село долиною з горі,
згучить із вікон піаніно,
і у садку за сивим тинном
веселий гомін дітвори.

Не марно йшли ми до загибуні,
несли в поля пожежі гнів...
Цвітуть веселою хвилями,
і старий Савута з України
нову Америку збив.

Сумна коса і зір чудовий
комусь приснився давно...
вишніві губи, чорні брови,
підні дівочі вечорів
і шум акації в віно...

Прощальний шум... Хіба забуде...
Горить під місяцем мій штик...
і патронів хрестом на грудях...
А за Дніпом в погонах люди,
і зброї дзвін, і плач, і крик...

Не марно йшли ми до загибуні
на крик розпачливий: — Війна!
Немов у дузі та каліна,
колись печальна Україна,
тепер весела сторона.

Будують юрбами майдани,
ясна для кожного мета.
І певний крок греміть і тане...
Міста, міста! Струни титани
побди зброю золота!

Готові всі завжди до бою.
Лиш гасло здійметься ясне,
земля загостить під холодою
і даль грозою світовою
непереможно спалахне.

Які ясні навколо лиця!
То сивоблузники пройшли...
Іх руки вдаль, немаче півні,
воми підвалили із криці
під мур республіки підвали.

У вишні плакатів кличчи:
В майбутнє путь! В майбутнє путь!
Трамвай дзвін, гудки, обличчя...
А ніч клуби робітничі
роями шумними гулять.

Ми форт міцний зробили з краю:
на мурі мур, на гаті гать...
Промектор небо розскає,
і золоті аери зграї
в його промінні мерехтять.

Жаданий день не за горою,
коли повстань ударить ток.
Ідуть полки, і дзвонить зброя
Команда з рою і до рою,
Риди хита ритмічний крок.

Ідуть полки. Наказ: — Начати! —
В майбутнє путь. В майбутнє путь.
За ними танки і гармати,
немаче велетні гобати,
рядами грізними повзуть.

А небо тихе і безмовне,
на ранок — зоряні гаті.
Ідуть полки, й поля бавовни
За ними шумом нічним, повним
хитають кучері свої.

Команда рве посушливі гони,
ритмічно показує штири.
На сході полум'я червоне...
І на озброєні кордони
тривожнозорять вороги.

Ідуть полки, нема їм краю,
од них у даль прослались тини.
А Дніпрельстан горить і грає,
він рай земний зробив із краю
для щастя інших поколінь.

Шумить Дніпро... Керують люди
дзвигіння сил гудки, саліне.
Машини дмуть могутні груді...
С.Р.Р. дала це чудо
незламна воля В. К. П.

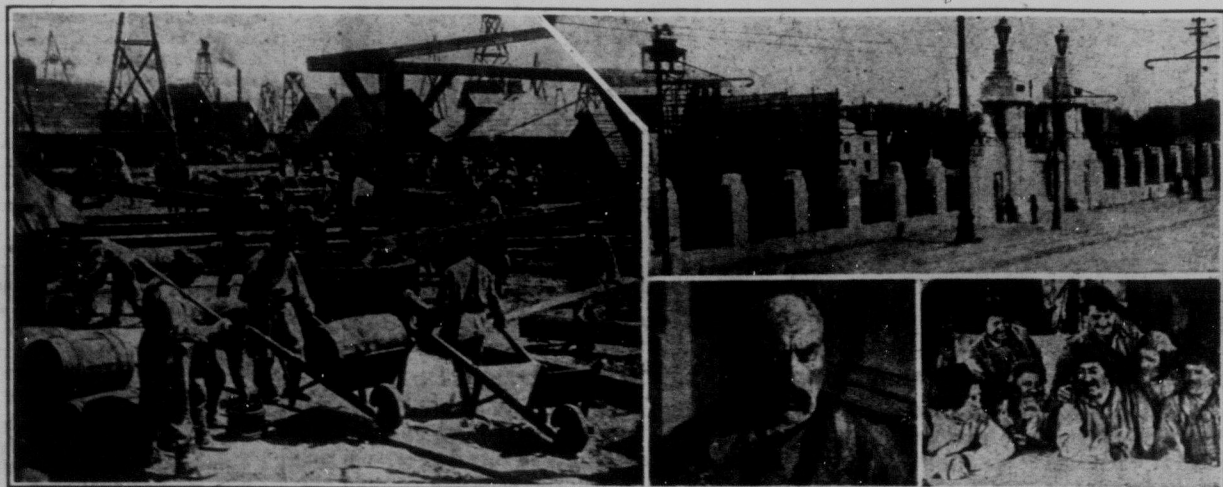
В росі Тарасова могила,
навколо крива і чавун...
Спокійно спи, поете милий,
яке простягли над світом крила
міній республіки Комуни.

В бетони й сталь наш край закутий,
нам не страшний ворожий стан!
Минуло: "бути чи не бути"...
Над сивого буйного Савути
про це вірує Дніпрельстан.

Володимир Сосюра.
Харків 1926.

Капіталізм робить з часописів
капіталістичні підприємства,
зброя для наживи для багатів
і знаряддя одурювання
працюючих.

Працюючі роблять свої часописів
знаряддя освіти й організації
всіх трудящих мас. Зміниюте
це знаряддя українських
працюючих мас в місяці
листопада.

На образку з лівого боку показано будівництво сценарія на одеській кінофабриці до фільму "Борислав сміється". Праворуч вхід до одеської кінофабрики. Внизу два малих образки з фільму "Борислав Сміється", за повістю І. Франка.